

Asia: VN/23816/2023

Lausuntopyyntö hallituksen esityksestä laiksi kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta ja ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään.

Ehdotetut muutokset vastaanottorahan ja käyttörahan tason laskemiseksi vaikuttaisivat kaikkien vastaanottopalveluiden piirissä olevien asiakkaiden taloudelliseen tilanteeseen, mutta vaikutuksia arvioitaessa pitäisi kiinnittää erityistä huomiota lapsiperheisiin. Perheiden taloudellisen liikkumattilan kaventuminen saattaa johtaa vanhempien kuormittuneisuuden kasvun kautta yleiseen huonovointisuuteen ja edelleen lastensuojelupalveluiden tarpeen kasvuun.

Vastaanottokeskus vastaa vastaanottopalveluiden piirissä olevien sosiaali- ja terveydenhuoltopalveluista, mutta lastensuojelun osalta vastuu on kuitenkin hyvinvointialueilla. Jos vastaanottopalveluiden piirissä olevasta lapsesta herää lastensuojelullinen huoli, on lapsen palvelutarpeen selvittämisestä vastuussa Hyvinvointialue. Vastaanottopalveluiden piirissä olevalla lapsella on oikeus saada lastensuojelulain mukaisia palveluja, kuten muillakin Hyvinvointialueen alueella oleskelevilla lapsilla. Lastensuojelun järjestämisestä vastaa se Hyvinvointialue, jonka alueella ko. vastaanottokeskus sijaitsee. Hyvinvointialue on oikeutettu laskuttamaan lastensuojelun palveluista aiheutuneista kustannuksista Maahanmuuttovirastoa. Käytännössä hyvinvointialue laskuttaa sitä vastaanottokeskusta, jonka asiakkaaksi turvapaikanhakija on rekisteröity. Laskutuskäytännöt tulee jatkossa olla selkeästi määriteltynä ja ohjeistettuina Maahanmuuttoviraston toimesta epäselvien tilanteiden välttämiseksi.

Lisäksi jatkossa tulee varmistaa, että vastaanottokeskuksissa tunnistetaan ja havaitaan tilanteet, joissa lapsen palvelutarve pitäisi arvioida. Erityisesti yksityismajoituksessa olevat perheet ja yksityismajoituksessa asuvat alaikäiset ilman huoltajaa tulleet lapset saattavat jäädä tietynlaiseen katveeseen, jos kontaktit vastaanottokeskuksen henkilöstöön jäävät vähäisiksi, esimerkiksi liian vähäisen henkilöstöresursoinnin takia. Esitetyillä lainmuutoksilla on arvioitu olevan vaikutusta

etenkin yksityismajoituksessa asuvien henkilöiden tilanteeseen, koska vastaanottokeskus ei korvaa yksityismajoituksesta syntyviä asumiskuluja.

Vastaanottopalveluiden piirissä olevilla henkilöillä ei ole juurikaan ole mahdollisuutta vaikuttaa siihen, miten kauan he vastaanottopalveluiden piirissä ovat. Poikkeuksena tästä ovat tilapäistä suojelua saavat, joilla on mahdollisuus hakea kotikuntaa vuoden Suomessa asumisen jälkeen. Ehdotettu vastaanottorahan pienennys saattaa kannustaa tilapäistä suojelua saavia siirtymään aiempaa nopeammin vastaanottokeskuksista kuntiin. Tällainen vaikutus olisikin toivottava, koska vastaanottojärjestelmä ja vastaanottokeskuksissa asuminen on kuitenkin tarkoitettu tilapäisiksi järjestelyiksi, eivätkä välttämättä tue itsenäistä selviämistä. Henkilöiden muuttaessa kuntiin siirtyä samalla vastuu heidän sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden järjestämisestä vastaanottokeskukselta Hyvinvointialueelle. Tilapäistä suojelua saavat rinnastetaan Kotouttamisen edistämisestä annetussa laissa turvapaikanhakuprosessin kautta oleskeluluvan saaneisiin. Sekä kunnille että hyvinvointialueille syntyviä kustannuksia korvataan tietyiltä osin. Kustannusten korvaamiseen on erityisesti Hyvinvointialueiden kannalta viime aikoina tehty ja ollaan jatkossa tekemässä heikennyksiä, esimerkiksi ns. laskennallisten korvausten jakoperusteiden ja korvausajan lyhentämisen kautta sekä tulkkikustannusten korvausajan lyhentämisellä kahteen vuoteen sisällyttämällä ne laskennallisiin korvauksiin. Jotta hyvinvointialueilla pystytään jatkossa turvaamaan palveluiden järjestäminen kasvavalle asiakasmäärälle, tulee myös resursointi tältä osin turvata.

Mikkola Jyri
Varsinais-Suomen hyvinvointialue - Maahanmuuttajapalvelut